

број 35

енергија

септември 2024

**НАШИТЕ КОЛЕГИ-РУДАРИ НЕУМОРНИ БОРЦИ
НА ТЕРЕН, ЗА НИВ ЗАСТАНУВАЊЕ НЕМА,
ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА МОРА ДА ИМА!**

КАДРОВСКИ ПРОМЕНИ

По препорака на Владата именуван е новиот Надзорен и Управен одбор на АД ЕСМ

АД ЕСМ ДОБИ НОВ НАДЗОРЕН ОДБОР

Владата назначи нов Надзорен одбор на АД ЕСМ. Новите членови на Надзорниот одбор се: Иван Куковски, Маја Аначкова, Стевче Антовски, Александар Мурговски, Леко Ристовски, Јетмир Идризи и Ерхан Рамадан. За претседател на Надзорниот одбор е назначен Иван Куковски, дипломиран електроинженер и поранешен директор на Секторот за производство во АД ЕСМ.

ЛАЗО УЗУНЧЕВ, НОВ ПРЕТСЕДАТЕЛ НА УПРАВНИОТ ОДБОР И ГЕНЕРАЛЕН ДИРЕКТОР НА АД ЕСМ

Нашата компанија и официјално доби целосно ново раководство откако Надзорниот одбор на АД ЕСМ, по препорака на Владата го назначи новиот Управен одбор на компанијата.

За претседател на Управниот одбор и генерален директор на АД ЕСМ именуван е Лазо Узунчев, дипломиран машински инженер со претходно долгогодишно работно искуство на менаџерски позиции во приватниот сектор.

Во Управниот одбор покрај Узунчев, нови членови се: Реџеп Асани, заменик-генерален директор, Зоран Коњановски, Ѓорѓи Ѓорѓиевски,

Виктор Јовановски, Иван Стојановски и Владимир Пејоски.

Зоран Коњановски ќе ја врши функцијата директор за производство на електрична енергија, Ѓорѓи Ѓорѓиевски е назначен за директор за правни и општи работи, Иван Стојановски е новиот директор за финансиски работи, Владимир Пејоски ќе раководи со Секторот за развој и инвестиции, додека пак Виктор Јовановски е именуван за директор за комерцијални работи.

Со изборот на новите членови на Управниот одбор, приоритет е енергетската стабилност на државата преку ефикасно управу-

вање, финансиска консолидација и зајакнување на капацитетите на компанијата на сите нивоа. Понатаму, меѓу целите на новото раководство се оптимизација на трошоците, реализација на развојни проекти со цел АД ЕСМ да стане конкуритивна компанија која ќе ги задоволи потребите од електрична енергија за крајните потрошувачи, притоа професионално адаптирајќи се на условите на пазарот и строгите барања за чиста животна средина.

На новиот Надзорен и новиот Управен одбор на нашата компанија им посакуваме успешни енергетски години!

Весник на
„Електрани на
Северна Македонија“
(АД ЕСМ)

Главен и одговорен уредник:
Катерина Лазаровска-Зафировиќ

Редакција на весникот:
Катерина Лазаровска-Зафировиќ
Методија Куновски
Мирче Котевски

Лектор
Весна Муловска-Рувинова

Телефони:
++ 389 (0) 2 3 149 225
++ 389 (0) 47 206 296

e-mail:
katerina.lazarovska@elem.com.mk
metodija.kunovski@elem.com.mk

Уредува и печати:
ВИНЦЕНТ ГРАФИКА - Скопје

ФОРМИРАНО НОВОТО МИНИСТЕРСТВО ЗА ЕНЕРГЕТИКА, РУДАРСТВО И МИНЕРАЛНИ СУРОВИНИ

Со десет закони од областа на енергетиката, на собраниска седница, новото Министерство за енергетика, рударство и минерални сировини ста-
на оперативно,

а се укина Агенцијата за енергетика. Надлежностите и вработените од Агенцијата за енергетика ќе преминат во новото Министерство за енергетика, рударство и минерални сировини.

Со предложените закони, надлежностите од областа на енергетиката, рударството и минералните сировини што досега беа во рамки на Министерството за економија, преминуваат кон новото Министерство за енергетика,

рударство и минерални сировини.

Новоформираното министерство за енергетика, рударство и минерални сировини ќе биде одговорно за: регулирање на енергетскиот сектор, донесување и спроведување политики и регулативи во енергетскиот сектор, вклучувајќи енергетска ефикасност и обновливи извори на енергија; потоа за управување со минерални сировини при што Министерството ќе ги преземе надлежностите за управување со минералните сировини вклучувајќи ги и концесиите и јавно-приватните партнерства; ќе биде одговорно за контролата и управувањето со енергетските ресурси, вклучувајќи ги и задолжителните нафтени резерви, и надлежностите во областа на техничката инспекција и метрологија.

Сања Божиновска, долгогодишен енергетски експерт, е назначена да го води новоформираното Министерство за енергетика, рударство и минерални сировини.

ИНКЛУЗИВНИОТ И СОЦИЈАЛНИОТ ДИЈАЛОГ ЌЕ БИДАТ КЛУЧНИ ЗА ПРОЦЕСОТ НА ПРАВЕДНА ТРАНЗИЦИЈА ВО ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА

Министерката за енергетика Сања Божиновска претседаваше со Советот за „Праведна транзиција“, каде што заедно со претставници од Владата, од енергетските компании АД ЕСМ и АД МЕПСО и од Европската банка за обнова и развој (ЕБОР) се презентираа насоките за идни активности.

Инклузивниот и социјалниот дијалог ќе бидат клучни при спроведување на овој процес, со цел да се ублажат негативните ефекти врз работниците и регионите. Целта и на Владата и на Советот за праведна транзиција е обезбедување поддршка за нови бизниси и пристапни работни места за сите засегнати.

Овој план отвора пристап до грантови и финансиски средства во вредност од 85 милиони долари, со почетна проценка од три милијарди евра инвестиции. Голем дел

од тие средства ќе дојдат од приватниот сектор, а приоритет ќе бидат обновливите извори на енергија.

Советот ќе продолжи со своите активности и следниот месец за забрзување на процесите на транзиција.

ДЕЛЕГАЦИЈА ОД МИНИСТЕРСТВОТО ЗА ЕНЕРГЕТИКА НА УНГАРИЈА И ПРЕТСТАВНИЦИ НА ГРУПАЦИЈАТА МВМ ВО ПОСЕТА НА АД ЕСМ

Тим на АД ЕСМ, предводен од генералниот директор Лазо Узунчев, оствари работна средба со Петер Холица, заменик-државен секретар за европски прашања и меѓународна соработка од унгарското Министерство за енергетика и Гергел Хорват, генерален директор на MVM Green Generation Ltd. На работната средба двете страни ги претставија свои-

те портфолија и дискутираа околу можностите за соработка.

Раководството на АД ЕСМ ги запозна претставниците на делегацијата со енергетските капацитети на компанијата, тековните предизвици и идните проекти за производство на електрична енергија од обновливи извори.

Средбата, од двете страни беше оценета како продуктивна и се очекува да ја зацврсти соработката во секторот енергетика, особено во искористувањето на обновливите извори на енергија и заштитата на животната средина.

Генералниот директор Узунчев порача дека поддршката и соработката со компании што веќе го имаат поминато патот на искористување на чисти енергетски извори, притоа внимавајќи на аспектите поврзани со заштита на животната средина, ќе биде од клучно значење за побрза и за полесна транзиција кон зелената агенда за Западен Балкан со цел намалување на емисиите на стакленички гасови.

НОВ ДЕСЕТГОДИШЕН СЕРВИСЕН ДОГОВОР СО „SIEMENS GAMESA RENEWABLE ENERGY“ ЗА ВЕЦ БОГДАНЦИ

Во изминатиот период беше склучен нов десетгодишен, сервисен договор за ВЕЦ „Богданци“ со фирмата „Siemens-Gamesa Renewable Energy“. Сервисниот договор за постоечките турбини беше во пакет со втората фаза на изградба на ВЕЦ „Богданци“. Договорот се преговараше меѓу работната група на АД ЕСМ, во координација со УО, консултантот Fichtner и работната група на SGRE, во рамки на преговорите за изградба на втората фаза за ветерниот парк и тендерската постапка, во согласност со процедурите што ги пропишува КФВ.

Со овој нов сервисен договор се обезбедува професионален сервис, одржување, поправки, но и непрекотно функционирање на ветерните турбини во наредните десет години. Сервисот се базира на договор за

временска достапност (Availability) од 97% со што сервисерот SGRE гарантира дека турбините ќе бидат достапни во договорениот процент од времето кога ветерот се наоѓа во работните граници од 3 до 25 m/s. Ова е концепт на договор што нуди целосна поддршка од сервисерот при сервисирањето на ветерните турбини, сервисен центар 24/7 со комплетен мониторинг, увоз, набавка, испорака и монтажа на резервни делови, како и комплетен годишен сервис со проверки според планирани листи за проверка, и замена на сите потрошни материјали и резервни делови.

Со овој договор одговорноста за надзор и контрола на спроведувањето на сервисниот договор, одржување во работна кондиција на ТС 20/110 kV, 110 kV далновод ВЕЦ „Богданци“ - ТС „Валандово“, како и останатата инфраструктура што вклучува патишта, платформи, магацини и објекти, ќе и припадне на АД ЕСМ.

Последниве години, во светски рамки, тенденција е продолжувањето на предвидениот работен век на ветерните турбини што се наоѓаат

во солидна кондиција. Доколку АД ЕСМ успешно продолжи со ваквата стратегија за одржување, се надеваме дека ветерниот парк „Богданци“, како најзначаен проект од обновлива енергија, во сопственост на АД ЕСМ, ќе може да функционира без поголеми проблеми и повеќе од предвидените 20 години. А, тоа би значело дека паркот ќе може да произведува електрична енергија и по 2034 година.

Двете фази на овој проект се финансиски поддржани од германската КФВ банка, при што и самата банка, во повеќе наврати, го потенцираше задоволството од изградбата и функционирањето на паркот. Во тек се преговори за потпишување договори за реализација на втората фаза од овој ветерен парк, со чиешто спроведување ќе се исполни планираниот капацитет од 50 MW инсталирана моќност.

АД ЕСМ незапирливо продолжува да се движи кон зеленото сценарио со единствена цел да станеме енергетски независна земја што ќе произведува електрична и топлинска енергија само од обновливи извори на енергија.

ГЕНЕРАЛНИОТ ДИРЕКТОР ЛАЗО УЗУНЧЕВ, ЗАЕДНО СО РАКОВОДСТВОТО НА АД ЕСМ, ОДРЖАА РАБОТЕН СОСТАНОК ВО РЕК „БИТОЛА“

Генералниот директор Лазо Узунчев, заедно со членовите на Управниот одбор и дел од членовите на Надзорниот одбор на АД ЕСМ, остварија прва работна посета во РЕК „Битола“.

Новоназначениот в.д. директор на подружницата РЕК „Битола“ Иле Костадиновски, заедно со помошниците-директори, ја презентираа моменталната состојба со производството на електрична енергија

во комбинатот, предизвиците со кои што се соочуваат, како и подготвителните активности за претстојната грејна сезона, што вообичаено се спроведуваат овој период.

СИГУРНА, СТАБИЛНА И НЕПРЕЧЕНА ИСПОРАКА НА ТОПЛИНСКА ЕНЕРГИЈА

Непречен почеток на новата грејна сезона беше една од темите на средбата помеѓу генералниот директор Лазо Узунчев и претседателот на РКЕ Марко Бислимоски.

Во присуство на дел од раководството на нашата компанија и членовите на РКЕ се разговараше за активностите на кои ком-

панијата ќе се посвети за да се обезбеди сигурна, стабилна и непречена испорака на топлинска енергија.

Грејната сезона вообичаено започнува на 15 октомври, но не пред 1 октомври доколку средната надворешна прогнозирана температура е еднаква или пониска од 12 степени целзиусови.

ПРОДОЛЖУВА ДОЛГОГОДИШНАТА ПОДДРШКА ОД УСАИД

Приоритетите на АД ЕСМ и улогата на компанијата кон процесите што ги опфаќа зелената транзиција беа дел од темите за коишто разговараа генералниот директор Лазо Узунчев со претставници од УСАИД. На средбата каде што покрај генералниот директор присуствуваше и директорот на Секторот за финансии, Иван Стојановски, како и енергетскиот советник во Одделот за енергетика и инфраструктура на УСАИД бирото за Европа и Евроазија

во Вашингтон, Алкен Мифтиу, директорот на проектот „USAID Connect for Growth“, Дин Вајт и Маргарета Липковска-Атанасов, специјалист за регионални енергетски проекти од УСАИД Северна Македонија, беа разменети мислења околу можните области за понатамошна техничка соработка.

Оваа средба беше прва меѓу новото раководство на АД ЕСМ и УСАИД во духот на долгогодишната поддршка за унапредување и за модернизација на

работењето на компанијата.

ЕНЕРГЕТСКАТА ЕФИКАСНОСТ, ЗАВРШУВАЊЕТО НА КРИТИЧНИТЕ ЕНЕРГЕТСКАТА ТРАНЗИЦИЈА СЕ ОД ИСКЛУЧИТЕЛНА ВАЖНОСТ

Седмиот Македонски енергетски форум (МЕФ) 2024 се одржа под темата „Новата енергетска средина: обновлива, реискористена, пренаменета“ и вклучи повеќе од 500 интернационални експерти, гости и говорници од различни сектори кои дискутираа за енергетската сигурност, транзиција и одржливост, за приоритетите и предизвиците за енергетската иднина на регионот. Во своите обраќања, присутните панелисти нагласија дека енергетската ефикасност, завршувањето на критичните гасоводни проекти, и социјалните аспекти на енергетската транзиција се од исклучителна важност. На Форумот имаше многу значајни дискусии за енергетската сигурност и безбедност, за трансформацијата на енергетската инфраструктура, за еколошката одржливост, примената на технологијата и иновациите, како и финансирањето на реформите кон зелената транзиција.

Американската амбасадорка Анџела Агелер подвлече дека енергетската сигурност и зелената енергија се приоритети што треба да ги надминат партиските политики. „Безбедна енергетска иднина изискува дополнителни иновации и напредок на многубројни проекти вклучувајќи и завршување на грчко-македонскиот гасовод. Овој извор на природен гас од Русија, ќе ја елиминира првин зависноста, а потоа заканите на одредени прекини во снабдувањето со гас. Со интерконекторот или гасоводот Северна Македонија исто така

може да гради централи, кои се со погон на гас и ќе може да ја олесни транзицијата на земјата од јаглен кон други извори“, рече амбасадорката Агелер. Во своето обраќање амбасадорката истакна дека нашата земја има многу соларна енергија, голем хидропотенцијал, како и голем потенцијал за ветерници, кои може да бидат употребени при транзицијата, а САД може да им помогнат не само на Владата, и на граѓанските организации, туку и на приватниот сектор, односно на компаниите на кои им требаат партнерски инвестиции и поттик за внесување иновации, производи, технологии и индустрии што водат кон чиста енергија.

На Форумот свое обраќање имаше и премиерот Христијан Мицкоски, кој напомена дека енергетската ефикасност ќе биде приоритет на Владата, но и дека завршувањето на грчко-македонскиот гасовод нема да ја комплетира сликата без дополнителни интерконектори кон централна и централно-источна Европа. Според премиерот, паралелно со енергетската транзиција, земјавата ќе мора да ги има предвид и социјалните аспекти, ќе мора да се грижи и за загревањето, зашто и загадувањето треба да биде меѓу клучните приоритети. „Можеби сме мали, меѓутоа сме важни кога станува збор за соединувањето со соседните земји и пазари, па често велам дека многу важен дел сме во однос на енергетската мрежа во овој дел во светот. Нашиот најголем приоритет во иднина ќе биде да

ги балансираме: енергетското тргување, од една страна, зашто тековно сме земја која увезува, и да креираме одржливи решенија, од друга страна, да го реорганизираме нашиот пазар на електрична енергија па наместо да увезуваме, да извезуваме струја. Тоа ќе го избалансира нашето портфолио и ќе придонесе за раст на домашниот производ и за поддршка на економијата, - рече Мицкоски. За време на форумот, на премиерот Мицкоски, му беа врачени и енергетските заклучоци од првото граѓанско собрание – Скопското климатско собрание, од страна на претставникот на Собранието, Елеонора Јовановиќ.

Нашата земја може и мора да стане енергетски независна, но само преку инвестиции во обновливи извори на енергија, и преку финансирање на зелената енергија. За реализација на овие идеи потребни се силни врски меѓу владите и приватниот сектор. На Форумот беше истакната потребата од преквалификација и отворање на т.н. зелени работни места, со цел никој да не биде оставен од зелената транзиција и таа да биде праведна за сите. Од говорниците беше истакнато дека е важно да се заштити енергетската критична инфраструктура, за да се обезбеди енергетска сигурност и непрекинат пристап до енергија. Технолошките иновации се особено клучни во наредниот период со единствена намера за брза, мазна и безбедна транзиција кон обновливи и нови типови на производство на

ГАСОВОДНИ ПРОЕКТИ И СОЦИЈАЛНИТЕ АСПЕКТИ НА ЗА ЗЕМЈИТЕ ОД ЗАПАДНИОТ БАЛКАН

енергија во регионот. Момент за поздравување на Енергетскиот форум

беше објавувањето на стипендијата за жени во енергетиката, овозможена

од YEO Technology. Оваа стипендија е наменета за млади студентки кои студираат технички науки, да ги поддржи и охрабри во нивната кариера во енергетскиот сектор.

На Форумот беше заклучено дека патот до одржлива енергетска иднина е сложен и повеќеслоен. Сепак, колективната експертиза и посветеност покажани за време на панел-дискусиите потврдија дека сме на вистинскиот пат. МЕФ 2024 ги обедини сите експерти од различни сектори, со единствена заложба - споделување идеи за иднината на енергетскиот сектор во Северна Македонија и регионот.

МИНИСТЕРКАТА ЗА ЕНЕРГЕТИКА САЊА БОЖИНОВСКА ПОРАЧА: ВИЗИЈАТА НА НОВАТА ВЛАДА Е ЕКОЛОШКИ ОДОБРЕН И СТАБИЛЕН ЕНЕРГЕТСКИ СИСТЕМ ШТО СЕ ТЕМЕЛИ НА ПРИНЦИПИТЕ НА БЕЗБЕДНОСТ, ЕФИКАСНОСТ, ОДРЖЛИВОСТ И НЕЗАВИСНОСТ

На Форумот свое излагање имаше министерката за енергетика, Сања Божиновска, како учесник на панелот „Храбри стратегии за обновување и пренамена на енергетскиот сектор во Западен Балкан“.

-Земјите од Западен Балкан постигнаа значителен напредок во енергетскиот сектор во насока на приклучување кон трендовите во Европа и во светот. Регионот презеде важни реформи, се приклучи на Енергетската заедница, посветен е на зелената транзиција со постепено укинување на јагленот во корист на обновливите извори на енергија и зајакната регионална соработка и интеграција. Меѓутоа, во ера што се карактеризира со брз технолошки напредок, итни еколошки предизвици и тектонски геополитички промени и надворешни влијанија, нашиот регион повторно се наоѓа на клучен крстопат. Енергетската криза која се случи со почетокот на војната во Украина најдобро покажа колку е важна енергетската независност, на што во мојата земја во минатото за жал многу малку се посветуваше внимание. Декларативно се зборуваа за потребата од изградба на

нови капацитети, но во пракса многу малку се реализираше. Ја надминавме енергетската криза, но државата префрли речиси 400 милиони евра на ЕСМ, и факт е дека тоа многу ја чинеше земјата, како поради набавката на струја од увоз по исклучително високи цени, така и поради субвенциите за потрошувачите. Тоа се пари, кои да се инвестираа претходно во производствени капацитети, ќе останаа во државата,- рече Божиновска.

Зборувајќи за плановите на новата Влада, таа истакна дека енергетската сфера е идентификувана како една од клучните области за стабилен економски напредок на нашата земја, па токму затоа и првиот чекор беше формирање на сосема нова институција – Министерство за енергетика, рударство и минерални сировини.

-Визијата на новата Влада е еколошки одобрен и стабилен енергетски систем што се темели на принципите на безбедност, ефикасност, одржливост и независност. Токму затоа главниот фокус во наредните четири години ќе биде ставен врз инвестициите. Планираме реализација на капитални инвестиции со вистинска додадена

вредност, така што одржливата, базна и домашна енергија ќе биде приоритет на новата Влада,- истакна министерката за енергетика. Во програмата на Владата и новото министерство е изградбата на две когенеративни центри за гас со кои во исто време ќе се снабдуваме и со топлинска и со електрична енергија, а енергијата добиена од овие центри ќе ни даде можност да вршиме балансирање на системот кога ќе е потребно. Исто така, планирана е изградба на нови ветерни паркови во Богданци, Миравци и уште еден проект од 200 MW. Со овие сопствени капацитети, земјата ќе има квалитетен енергетски систем. Посебно место секако ќе заземе зелената транзиција, па во тие рамки особено внимание ќе се посвети на енергетската ефикасност и зголемување на обемот на производствени капацитети од обновливи извори на енергија.

Во своето излагање, Божиновска истакна дека работите нема да можат да се променат веднаш, но реализацијата на идејата за ново министерство е првиот чекор кон ставање ред во овој домен, зголемување на координацијата и креирањето издржливи, а пред сè реални и остварливи политики во областа на енергетиката.

Таа исто така во своето излагање се осврна и на регионот и рече дека постои обврска да ја забрзае трансформацијата на овој сектор, со крајна цел – да го отвориме патот за почиста, поекономична и одржлива иднина за Западен Балкан.

Одбележан 28 Август-Денот на рударите во РЕК „Битола“ и во РЕК „Осломеј“

НАШИТЕ КОЛЕГИ-РУДАРИ СЕ НАШИТЕ ХЕРОИ ВО АД ЕСМ, ИМ БЛАГОДАРИМЕ ЗА НИВНАТА ПОЖРТВУВАНОСТ И НЕУМОРНА ПОСВЕТЕНОСТ!

Традиционално и оваа година во рудникот Суводол во РЕК „Битола“ пригодно и достоинствено беше одбележан 28 Август - Денот на рударите. Свеченоста на рударите, организирана неколку денови пред големиот христијански празник Успение на Пресвета Богородица, со своето присуство ја удостоија раководниот тим на РЕК „Битола“, менаџерскиот тим на АД ЕСМ, како и членови на Управниот и на Надзорниот одбор.

Генералниот директор на АД ЕСМ Лазо Узунчев, директорот на Секторот за производство Зоран Коњановски, директорот на Секторот за правни и општи работи Ѓорѓи Ѓорѓиевски, членот на Надзорниот одбор

на АД ЕСМ, Александар Мурговски и градоначалникот на Општина Новаци, Стевче Стевановски, заедно со нашите колеги-рудари, по повод Денот на рударите и празникот Голема Богородица прво ја посетија црквата „Рождество на Пресвета Богородица“ во Новаци, нивната заштитничка.

По посетата на Новаци, тие се упатија во комбинатот каде што присуствуваа на пригодниот настан, на одбележувањето на Денот на рударите во кругот на РЕК „Битола“. Генералниот директор и претседател на УО на АД „Електрани на Северна Македонија“, Лазо Узунчев, го честиташе празникот и им се обрати на присутните.

Во своето обраќање генералниот директор истакна дека во рамките на АД ЕСМ рударите се основна движечка сила и нивната работа е најтешка во производствениот процес. „Во мое име, во име на Управниот одбор и во името на сите вработени во АД ЕСМ ви оддаваме признание за вашата тешка професија, за огромниот напор што секојдневно го вложувате и им давате живот на овие рудници. Токму вие сте претставници на една од најтешките професии, секојдневно соочувајќи се со предизвиците и ризиците што ги носат вашите работни задачи. Без вас, како основна движечка сила, ќе беше невозможно РЕК „Битола“ и РЕК „Осломеј“ да функционираат повеќе од четири децении, поточно од далечната 1980 година, кога за прв пат е започнат ископот на јаловина во рудниците за јаглен. Она што би сакал да го нагласам е дека токму вам ве сметаме за најзначајна алка и најскапоцен ресурс во работниот процес. Во наредниот период нè очекуваат многу предизвици, а ние како раководство на АД ЕСМ презедовме одговорност и ќе направиме сè што е во наша моќ, целосно да ја консолидираме компанијата и да ги подобриме условите за работа. Ви ветувам дека овој празник нема да биде единствениот ден за средба со вас. Напротив, ќе бидеме постојано присутни на терен и на располагање на сите работници вклучени во производствениот процес на сите нивоа“, истакна Узунчев.

На свеченоста, традиционално беа доделени пофалници и пригодни награди за вработени во РЕК „Битола“ и „Осломеј“ кои покажаа најдобри резултати во работењето, и се истакнаа во текот на годината.

Генералниот директор Лазо Узунчев, на прославата на Денот на рударите во РЕК „Битола“, му врачи пофалница на Пеце Јанкуловски, вработен во комбинатот, кого јавноста го запозна

како „машинистот-херој“ кој со булдожер го спаси селото Паралово и црквата Св. Ѓорѓи од огнените јазици што беснееја летово во Битолско.

„Горди сме што имаме колега како Пеце Јанкуловски. Пеце покажа храброст и решителност во еден од најтешките моменти за селото Паралово и за црквата во која е гробот на војводата Ѓорѓи Сугарев. Со булдожерот што обично го управува низ рудниците во РЕК „Битола“, го направи невозможното и ги спаси од огнот селото и црква-

та. Неговата пожртвуваност нека биде пример за општествена-одговорност и хуманост за сите нас“, порача генералниот директор Узунчев.

Покрај Пеце Јанкуловски, пофалница и парична награда од АД ЕСМ ќе добијат 18 пожарникари од Противпожарната служба на РЕК „Битола“ кои активно учествуваа во гаснењето на пожарите што летово ги зафатија селата Скочивир, Брод, Тепавци, Балдовенци, Грумази и Паралово. Тие покажаа исклучителна храброст, подготвеност

и хуманост при интервенциите во пелагониските села.

АД ЕСМ им се заблагодарува на Фатон Зенуни, Зоран Михајлов, Игор Шундовски, Аце Ристевски, Александар Кузмановски, Драги Бошевски, Илче Василевски, Пеце Ацевски, Зоран Секирски, Сашо Петровски, Николче Талевски, Томе Маџевски, Димо Димовски, Николче Панцовски, Златко Кадински, Кирче Ѓаватски, Кире Трајковски и Никола Крбалески. Нашите пожарникари остануваат во служба на компанијата и на заедницата!

ЗА РЕК „БИТОЛА“ РАБОТЕВМЕ ВО СИБИРСКИ ЗИМИ ВЕЛАТ ДВАЈЦАТА КОЛЕГИ ЦЕВДЕТ И БЛАГОЈЧЕ – РУДАРИ

Традиционално, во пресрет на 28 Август - Денот на рударите, како благодарност за посветеноста и долгогодишниот ангажман во комбинатот, раководството на РЕК „Битола“ им врачи пригодни признанија, на двајцата наши колеги - рудари Цевдет Целовски и Благојче Трипуновски, кои заминаа во пензија со најмногу стаж помеѓу два празници, Цевдет со 52 години работен стаж и Благојче со 44 години.

Цевдет Целовски и Благојче Трипуновски работниот век го минале работејќи во пепел, кал, магла, кога прст пред око не се гледал, па само звукот на лентата за транспорт на јаглен во рудникот им била одредница каде да се движат. На студ од минус 40 степени целзиусови кога металот им се лепел за раката, до плус 50 кога на нив врнело пот како дожд, во силни невремиња кога не можеле да го видат ниту колегата иако бил само на метар оддалеченост до нив.

Цевдет Целовски, со 52 години работен стаж, веќе неколку месеци е пензионер, но со мислите уште е во комбинатот. „Работев на едно од

најтешките работни места - ракувач на надбункер, на кота 47, каде буквално се давиш во прашина. Таков е системот, едноставно не можеш да ја избегнеш калливата прашина што ти се лепи за телото и грлото. Но, ако човек си ја сака работата мора да издржи. Не ми требаше ни бравар, ни електричар, сам го откривав дефектот. Кога се вработив во РЕК „Битола“, уште од првите денови почнавме да го пуштаме во работа вториот блок. Денес, секој од трите блока има по 6 бункери, а секој бункер троши по 300 тони јаглен. За работа на еден блок во смена потребни се 1.800 тони јаглен. Тоа се големи количини што треба да се ископат. Вложувавме крајни напори да го одржуваме системот во функција. Работев по сите временски услови, сибирски зими со - 40 степени, а на лето и на +50 степени, а плус на тоа сеприсутна е прашина и неизбежна во секој момент. Макотрпно работевме само да не дојде до испаѓање на блокот“, вели Целовски.

Благојче Трипуновски по професија е електричар, но работниот век го поминал работејќи на одлагачите, машини од чешко произ-

водство коишто имаат капацитет да фрлаат по 6.600 метри кубни јаловина на саат. „Ако за еден блок во една смена треба 1800 кубика јаглен, ние 7 или 8 пати повеќе фрлавме земја за да стигнеме до тој јаглен. Секојдневието беше кал и прашина. Порано имаше многу поголем елан за работа, сите бевме млади, и работниците и инженерите. Не знаев јас дали е инженер или електричар, постојано бевме сите заедно, си бевме поддршка еден на друг. Бев многу горд на мојата работа. Комбинатот работеше со чешки машини, и ние ја научивме работата на почетокот од Чесите. Со сите директори имав одлична соработка и сите лично ме знаеја. Кога ќе имаше дефект, тие прашуваа дали сум јас на машина, и ќе речеа „добро ќе заврши работа“, со гордост се потсети Трипуновски. Условите во рудникот се многу лоши од тие во термоелектраната, работевме во екстремни временски услови од +50 до -40 степени, кога ќе влезевме во електрокабините ги замаглувавме стаклата. Машините мора да работат, а ние кога има дефект мора да ги оспособиме. Проблеми имало многу, сме

ОД - 40 ДО ПЕКОЛНИ ЛЕТА ОД + 50 СТЕПЕНИ, СО НАЈДОЛГ РАБОТЕН СТАЖ

работеле и на толку силен ветер, кога со колегата не сме можеле да се видиме на еден метар далечина од кренатата прашина во воздухот. Во 44 години работен стаж колку поминав тука, сум видел убави, но и тешки моменти, а најтешко беше кога ќе се случеше некоја кобна несреќа во рудникот, а имало и такви случаи. Затоа имам иницијатива, не само јас, во комбинатот да се направи една спомен - плоча на која ќе бидат испишани имињата на моите колеги и други работници кои загинале во РЕК „Битола“.

Нашите колеги-пензионери, Џевдет Џеловски и Благојче Трипуновски ни рекоа дека потешко се снаоѓаат во пензионерските денови, им недостасува рутината која ја имале во животот поврзана со работата, но со колеги кои порано се пензи-

онирале се наоѓаат на прошетките на Тумбекафе и на Широк Сокак. Двајцата се вистински „рековци“ и додаваат дека се на располагање, ако има потреба да помогнат со своето искуство на помладите колеги, но велат дека нивните работни места сега не се толку интересни за новите генерации, кои не сакаат да работат на тие позиции.

Од раководството на РЕК „Битола“ додаваат и дека дел од кадрите им заминуваат да работат во странство или во ИТ фирми за подобра плата. Од друга страна, со задолжителното средно образование, замре изучувањето на занаетите преку втор и трет степен во стручните училишта, па сега недостигаат бравари, заварувачи, електричари и друго.

Искусните кадри си заминуваат во пензија, а има сè помалку млади

заинтересирани за работа во рудниците поради тешките услови и платите. Вакви стручни кадри ни се потребни, да ги обучат младите, зашто ова се застарени машини и не можат да научат да ракуваат со нив во школо ни на обука. Знаеме дека рударството е една од најтешките професии, а нашите рудари во рудникот „Суводол“ се на 130 метри подолу од почетното ниво. Овие работници се нашите великани во комбинатот.

АД ЕСМ им благодари на Џевдет Џеловски и на Благојче Трипуновски за вложениот труд при извршувањето на работните задачи во РЕК „Битола“!

Им посакуваме добро здравје и уште долги години да си ги користат пензиите!

„МАШИНИСТОТ-ХЕРОЈ“, ПЕЦЕ ЈАНКУЛОВСКИ, НАШ КОЛЕГА ОД РЕК „БИТОЛА“, СО БУЛДОЖЕР ТЕЖОК 100 ТОНИ, НАПРАВИ ЗАШТИТНИ ПОЈАСИ И ПОМОГНА ДА СЕ СПАСАТ СЕЛОТО ПАРАЛОВО И МАНАСТИРОТ „СВ. ГОРЃИ“

За да се вклучи во акцијата за спас на Паралово тој се врати од годишен одмор и успеа да го пренесе булдожерот по козја патека долга три километри, на стрмен и кос терен за да гасне на местото каде што беше најризично

Пеце Јанкуловски од битолската населба Горно Оризари, повеќегодишен машинист во РЕК „Битола“, со булдожер тежок сто тони правејќи заштитни појаси, придонесе да се спасат од големиот пожар селото Паралово и црквата „Св. Горѓи“ каде е и гробот на војводата Ѓорѓи Сугарев. Јанкуловски, кој и претходно бил вклучен во гаснење пожари, со голема пожртвуваност, преземајќи и ризични потези, со машината во сопственост на комбинатот, на моменти влегувајќи дури и во самиот оган, направи појаси со земјен пат низ шумата со што спречи ширење на огнот.

За да се вклучи во акцијата за спас на Паралово тој се врати од годишен одмор и успеа да го пренесе булдожерот по козја патека долга три километри, на стрмен и кос терен за да гасне на местото каде што беше најризично.

„Не ми беше толку страшно гаснењето, колку што ми беше страшно да ја пренесам машината од Грумази до над Паралово. Дојдоа двајца жители и ми рекоа ќе идеш по нас. Од Грумази до над Паралово тоа не беше пат, туку козјо патче, машина од 100 тона со 6 метри нож, не знам кој би се нафатил да ја пренесе по тој пат. Поминав околу 3 километри, од едната страна провалија 300 метри, а од друга страна планината, а возев по

коса линија“, раскажува нашиот колега Пеце.

Кога стигнал над Паралово, огнот се ширел со голема брзина, а на места имал зафатено и борова шума. Пеце, почнал со машината да прави заштитни појаси на кои останувала само земја, отстранувајќи ги лисјата и ниската вегетација кои лесно горат и го шират огнот.

„Огнот беше големо страшилиште. Теренот многу е стрмен. Со машината се спуштив 500 метри од сртот надолу кон манастирот и селото Паралово. Другите викаа ‘бегај подалеку од огнот’, реков не, мора да одам поблиску за побрзо да се спречи ширењето. Имаше и борови што беа зафатени, одлучив да влезам директно во огнот и ја пресеков парцелата. Направив неколку појаси, и се запре ширењето“, ни раскажа нашиот колега-херој Јанкуловски.

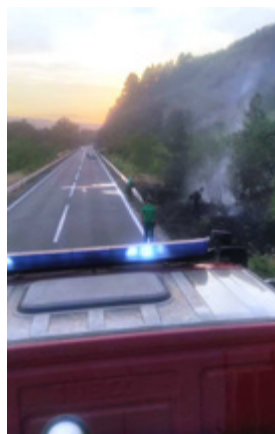
Покрај пожртвуваноста на Јанкуловски, во гаснењето на пожарите, голем придонес дадоа и 30 доброволци од пожарникарското друштво „Архангел“ од Битола кои 16 часа учествуваа во битката за спас на селото и манастирот, како и локалното население и 20 пожарникари од Територијалната противпожарна единица Битола. Дел од механизацијата на РЕК „Битола“ беше постојано на располагање за гаснење на пожарите.

НАШИ КОЛЕГИ ОД РЕК „БИТОЛА“ АКТИВНО СЕ ВКЛУЧИЈА ВО СПРАВУВАЊЕТО СО ПОЖАРИТЕ

Шумските пожари што ја зафатија нашата земја ова лето беа катастрофа од огромни размери, и не само што предизвикаа голема материјална штета, при што беа опожарени голем број објекти, туку предизвикани се далекусежни еколошки и биолошки последици. Во многу наврати ветрот беше лош сојузник затоа што ги разгоруваше пожарите, го менуваше правецот, зафакаше голем фронт, правеше пустош и ја отежнуваше работата на сите што ги гаснеа пожарите. Благодарение на пожртвуваноста на пожарникарите, Армијата, локалното население и помошта од другите земји, спречена е катастрофа од уште поголеми размери.

Службата за техничка сигурност при РЕК „Битола“ и екипи на Противпожарната служба на РЕК „Битола“ активно беа вклучени во гаснењето на пожарите во околината на Битола. Пожарникари со едно противпожарно возило и градежна машина-грејдер, во сопственост на РЕК „Битола“ беа ставени на располагање на општинскиот штаб за заштита и спасување при Општина Битола. Нашите колеги интервенираа во најпогодените подрачја, но и превентивно дејствуваа за да се заштитат од пожар другите делови, формирајќи заштитен појас. Во координација со надлежните институции, нашите колеги дадоа придонес во справувањето со пожарите и остануваат подготвени да помогнат и во иднина.

МАШИНИТЕ ВОДЕНИ ОД ВЕШТИТЕ РАЦЕ НА КОЛЕГИТЕ НЕ ЗАПИРААТ, ТИЕ БЕЗРЕЗЕРВНО СЕ ЖРТВУВААТ ЗА ДА НЕМА ЗАСТОЈ ВО ПРОИЗВОДСТВЕНИОТ ПРОЦЕС

За нашите колеги, и покрај неиздржливите температури да се биде во „Суводол“ е навистина предизвик пред којшто не можат да одолеат. Тие неуморно и без застанување си ја вршат својата работа, без оглед на временските услови

Рудникот „Суводол“ е распространет на десет илјади квадратни метри и со својата големина секогаш предизвикува чувство на восхит, но и огромна стравопочит. Конфигурацијата на теренот во рудникот е од таква природа што бара постојано следење, набљудување, нема место за невнимание и за олабавување, зашто тоа не го дозволува процесот на работа. За нашите колеги, и покрај неиздржливите температури да се биде во „Суводол“ е навистина предизвик пред којшто не можат да одолеат. Тие неуморно и без застанување си ја вршат својата работа, без оглед на временските услови. Дали е врнежливо или сончево, пеколно топло или неиздржливо ладно нашите колеги се на своите работни места.

Летово, температурите достигнуа и над четириесет и пет степени, во рудникот „Суводол“ имаше денови кога температурата достигна и до + 50 степени. Ова лето жегата ги надмина границите на човечката издржливост, а колегите од РЕК „Битола“, добро ја почувствуваа горештината на своја кожа. За нив немаше никакво разладување, малку од малку ги штитеше сенката на механизацијата, но тие мораа да бидат на терен од 8 до 12 часа. Во текот на една смена тие беа изложени на пеколна горештина, а топлиот ветер и прашина што се вливаше во секоја пора, дополнително ја отежнуваше нивната работа. Но, и покрај високите температури, неуморно работеа, а машините водени од вештите раце на колегите не запираа.

И додека разговаравме со нив на терен, работата не запираше, бучавата од машините не престануваше, и тие се едногласни: без оглед на временската ситуација најважно е

работата во рудникот непречено да се одвива за да имаме континуирано производство на електрична енергија.

Нашите колеги се едногласни: напорно е да се работи во екстремни услови, жешко, прашина, топол ветер, работите физичка работа, но мора да се издржи, работниот процес мора да тече без оглед на пеколните температури. Патиштата низ рудникот се суви, прашливи, тешко е, многу се високи температурите, одмораме, правиме паузи, колку може се засолнуваме под сенка, обично под механизацијата, се освежуваме со вода, но работата не запира. Сè што има дефект мора тековно да се санира за процесот на производство да се одвива непрекинато.

Во рудниците на РЕК „Битола“, честопати, временски непогоди предизвикуваат различни проблеми во секојдневното работење на комбинатот. И покрај тоа, работниците на багерските единици остануваат смирани и сталожено ги извршуваат своите задачи. Тие велат дека искуството ги научило да се справуваат со различни околности, навикнале да работат во секакви временски услови и да се борат со различни временски непогоди. - Летото е секогаш период кога се подготвуваме за претстојната грејна сезона и застој во производството не смее да има, - велат вредните колеги кои ги совладаа пречките и тешкотиите што ги донесе летото, но, по пеколните горештини ги чекаат зимски, понекогаш и неиздржливи сибирски температури, дожд, снег, студ, магла и голема кал.

Нè испратија со покана да ги посетиме кога времето е многу ладно и кога рацете едноставно се лепат врз железото.

НАБАВЕНА ОПРЕМА ЗА ОПТИМИЗАЦИЈА НА ПРОИЗВОДСТВОТО ВО РЕК „БИТОЛА“

Јаглените што се користат за добивање електрична енергија во РЕК „Битола“ потекнуваат од различни рудници. Заради нивната разноликост, под знак прашалник е обезбедувањето на уедначен квалитет на јагленот што се користи во термоелектраната со што се овозможува стабилна работа на блоковите во ТЕ. Бидејќи секој јаглен, ископан на различна, а некогаш дури и на иста локација, има различни карактеристики, се појавува потребата од хомогенизација на јагленот односно мешање и изедначување на различните јаглени во еден истоветен што се користи во процесот на производство. Набавката на системот за хомогенизација на јаглените во рудниците на РЕК „Битола“ го има за цел токму тоа – мешање на јаглените што комбинатот ги има на располагање во еден јаглен, со уедначен квалитет.

Системот за хомогенизација кој го набави АД ЕСМ за РЕК „Битола“ е производство на чешката компанија „Енелекс“, реномирана фирма која е присутна со вакви и слични инстала-

ции низ многу рудници во светот. Набавката на опремата започна во 2023 година и се користи во РЕК „Битола“ веќе неколку месеци, со цел максимално искористување на ресурсите. Системот се состои од 14 автоматски единици коишто се поставени на багерите за ископ во рудниците на РЕК „Битола“ и на траките што го транспортираат ископаниот јаглен до т.н. главна депонија за јаглен во РЕК „Битола“. Овие единици во реално време земаат примероци од јаглените што се ископуваат и се транспортираат од рудниците ПЈС „Суводол“ и „Брод – Гнеотино“. Во исто време, како што се земаат примероците, се анализира квалитетот на јагленот и податоците се праќаат во софтвер што го следат стручни лица и одлучуваат колку количини и од кој јаглен ќе се измешаат за да се постигне оптимална калорична вредност на јагленот, а со тоа и ќе се произведе максимално количество на електрична енергија. Со употребата на системот за хомогенизација, јагленот се контролира уште при копањето на багерските

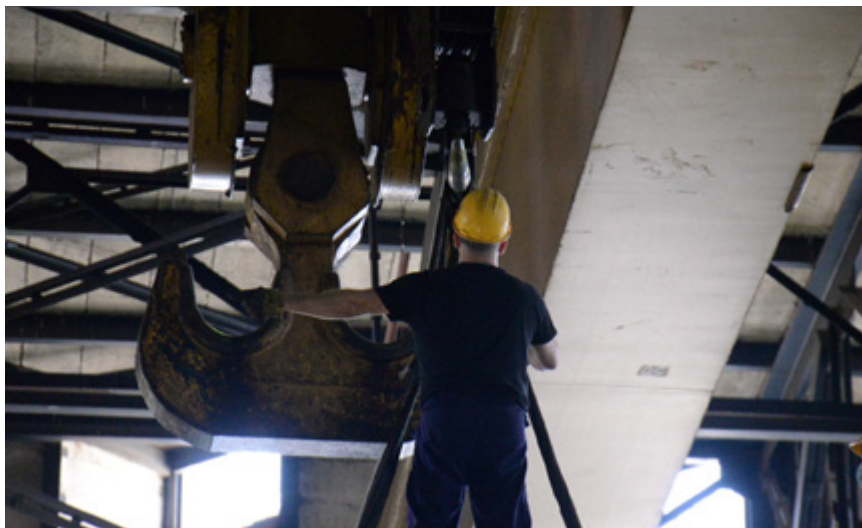
единици, како и во текот на транспортот преку транспортните ленти до депонијата односно складиштето за јаглен. Понатаму, квалитетот на јагленот се контролира и при носењето на јагленот со камиони на самото складиште и најважно, при носењето во блоковите на термоелектраната. На складиштето за јаглен односно системот за допрема на јаглен, постојат 8 рудни греди каде што се одлага јагленот и со добро менаџирање и хомогенизација може да се постигне подобра средна калорична вредност, а со тоа и постабилна работа на блоковите. Стабилноста на работата резултира со подобро искористување на јагленот, континуирана моќност предадена на мрежа, помалку испадни и помалку дефекти. Онлајн анализата на квалитетот на јагленот се врши уште при ископувањето и транспортот од рудниците. Тоа е исклучително важно во процесот на контрола на ископувањето во рудникот бидејќи анализаторите доставуваат податоци за квалитетот и количината на јаглен во контролната соба на диспечерот користејќи ја комуникацијата со контролниот систем.

Овој систем на хомогенизација е инженерска алатка која се користи во многу рудници за јаглен низ светот. Со неа, инженерот во секој момент има точни податоци за неколку параметри на ископаниот или донесениот јаглен, како што се количина во тони, калорична вредност, процент на пепел и процент на влага.

Проектираните мерни точки ги „покриваат“ рудниците од багерите што работаат на ископ на јаглен, преку складиштењето на јагленот во системот за допрема на јаглен, па сè до излезот од складиштето за јаглен. Системот, исто така, има имплементирано технологија за репрезентативно автоматско земање на проби (примероци), така што резервите на јаглен се следат и по количина и по квалитет на рудните греди на депонијата за јаглен. Функционалноста на системот е обезбедена од софтвер за собирање, интеграција и обработка, визуелизација и архивирање на податоците.

РЕК „Битола“

РЕМОНТНИ АКТИВНОСТИ НА ТЕРЕН

Летниот период во РЕК „Битола“ е резервиран за ремонти на блоковите на термоелектраната и за подготовки во рудниците на комбинатот за следната грејна сезона. Во согласност со планот за производство на АД ЕСМ, како и годишниот план за ремонти на РЕК „Битола“, месеците од летото и почетокот на есента се користат за подготовка на постројките за предизвиците со кои се соочува производствениот процес во текот на зимскиот период. Целта е да се обезбеди стабилно и константно производство на електрична енергија тогаш кога ќе биде најпотребна.

За време на ремонтните активности во термоелектраната, во функција на исполнување на предвидените задачи, максимално се ангажираат расположливите капацитети на работна рака од сопствени ресурси

во координација со економските оператори кои вршат специјализирани услуги.

Во процесот на планирање на ремонтите секое одделение при ПЕ Термоелектрани на РЕК „Битола“, одделно изготвува агенда на активности што треба да се реализираат и активности што неопходно треба да бидат извршени, бидејќи имаат приоритетен третман. При следењето и практичната реализација се наведуваат сите предвидени активности што успешно се реализирале, се наведуваат и причините доколку не се создале неопходни предуслови за реализација на конкретни активности, а тие претставуваат составен дел од планот за работа во период на ремонтот.

Имплементирањето на потребните, расположливи потрошни ма-

теријали и резервни делови, како и спроведувањето на контролни, испитувачки и санациски дејствија врз опремата и постројките, треба да резултираат со достигнување на потребното ниво на погонска подготовка и капацитет на системот во процесот на генерирање на електрична енергија, со истовремено почитување на стандардите за непречено функционирање од безбедносен аспект.

Годинава, ремонтите во термоелектраната „Битола“ започнаа во јуни при што блок 2, од 17 јуни до 27 јули, беше како што стручно велат „рековци“, исклучен од погонско дејство во функција на реализација на планирани ремонтни активности. Се интервенираше на сите позиции коишто по дефектажа покажаа слабости со цел да се обезбеди потребното ниво на погонска подготовка.

Ремонтните активности на блок 3 започнаа на 5 август и траеја до 13 септември. Секое од одделенијата при ПЕ Термоелектрани, Битола почнувајќи од одделение за котловски постројки, за арматура, за машинска сала и помошни објекти, за контрола на метал, за заварување, цевководи и изолација, за лифтови, кранови, греење и климатизација, како и службите за градежно одржување, за мерење, управување и регулација, за електроодржување и Секторот за отпепелување, работат според утврден план каде што се наведени задачите и обврските што се приоритетни при реализацијата на ремонтот.

Последниот планиран ремонт е на блок 1, во времетраење од 60 дена. Капиталниот ремонт ќе започне на 15 септември и за разлика од другите, редовни ремонти на блоковите, подразбира отворање на турбината на блокот.

Според годишниот план за ремонти, а имајќи го предвид контекстот на пропишаниот ремонтен период и условите за реализација на ремонтните активности, техничко – технолошкото обновување на постројките треба да ја подигне нивната системска ефикасност и погонска подготвеност, сведувајќи ги на минимум причините што создаваат дисконтинуитет во производството на електрична енергија.

Рекордни 30 отсто од електричната енергија се произведени од сончева и од ветерна енергија во Европската Унија, во првата половина од оваа година

СОНЧЕВИТЕ И ВЕТЕРНИТЕ ФАРМИ ВО ЕУ ГОДИНАВА ЗА ПРВПАТ ПРОИЗВЕЛЕ ПОВЕЌЕ ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ОД ФОСИЛНИТЕ ГОРИВА

Рекордни 30 отсто од електричната енергија се произведени од сончева и од ветерна енергија во Европската Унија, во првата половина од оваа година, за прв пат повеќе отколку од фосилни горива, објави истражувачкиот центар за енергетика во Европската Унија „Ембер“. Според овој центар за енергетика во ЕУ, заедно со хидроелектраните, обновливите извори произвеле половина од електричната енергија во ЕУ, а сите извори со ниска содржина на јаглерод сочинуваат речиси три четвртини од производството. Речиси половина од земјите-членки генерирале повеќе електрична енергија од ветер и од сонце отколку од фосилни горива. Во новиот извештај се вели дека ова за првпат годинава го постигнале Германија, Белгија, Унгарија и Холандија.

Производството на електрична енергија од фосилни горива паднало на историски минимум, иако побарувачката се зголемила и цените на електричната енергија се вратиле на нивоата пред кризата. Фосилните горива обезбедиле 17 отсто помалку електрична енергија во првите шест месеци од 2024 година, во споредба со истиот период во 2023 година. Производството од јаглен е намалено за четвртина, а гасот за 14 отсто.

„Ембер“ посочува дека тоа резултирало со намалување на емисиите на гас за 31 отсто во првата половина од годината, во однос на првите шест месеци од 2022 година, што е драстично намалување за толку краток временски период.

Производството од сончева енергија се зголемило за 20 отсто, а од ветер за 9,5 отсто, така што нивното учество во енергетскиот микс на ЕУ значи зголемување од 27 отсто во првата половина на 2023 година, а на 30 отсто во 2024 година.

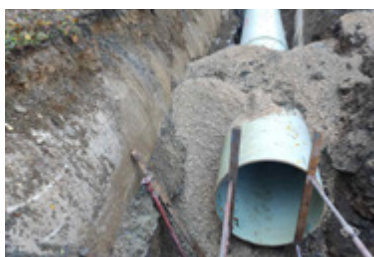

Побарувачката на електрична енергија се зголемила за 0,7 отсто во првата половина на 2024 година, благодарение на зголемениот капацитет и на повољните услови, при што со зголеменото производство на енергија од ветер и од сонце се задоволувааше зголемувањето на побарувачката.

Во извештајот се наведува дека и производството во хидроелектраните е зголемено за 21 отсто, се забележува промена, по многу ниското производство поради сушите во изминатите две години. „Растот на соларната и на ветерната енергија во комбинација со закрепнувањето на производството на хидроенергија значи дека обновливите извори на енергија овозможуваат половина од електричната енергија во ЕУ во првата половина на 2024 година. Ова значително го надминува претходниот рекорд поставен минатата година од 44 отсто“, се вели во извештајот. Производството од нуклеарна енергија е зголемено за 3,1 отсто.

Истражувачкиот центар „Ембер“ посочува дека одржувањето на енергетската транзиција во ЕУ со ова темпо ќе бара поголем фокус на политиката на ублажување на бариерите за интеграцијата на ветерот и сонцето, како и соодветна поддршка за поврзување со мрежата.

ПРЕЗЕМЕНИ СЕ СИТЕ АКТИВНОСТИ ЗА ПОГОЛЕМА СТАБИЛНОСТ НА ХИДРОСИСТЕМОТ „МАВРОВО“

Работата на хидросистемот „Маврово“ изминатиот период се одвива без поголеми проблеми и без посериозни застои. Производството на електрична енергија и одржувањето на електромашинската опрема е навремено, редовно и успешно. Работните активности во ХЕС „Маврово“ се одвиваат според предвидената динамика, и имаше солидна реализација паралелно во сите служби. Во хидросистемот „Маврово“ со соодветен степен на динамика редовно се извршуваат активности според годишната инвестициска програма. Во делот на електроодржувањето на хидросистемот, во трите хидроцентрали ХЕЦ „Вруток“, ХЕЦ „Равен“ и ХЕЦ „Врбен“ се реализираа повеќе ремонтно-ревизиски зафати на постројките од континуирана природа што всушност подразбира редовна контрола на електроделовите, превентивни зафати, испитувања на опремата, интервенции по пријавени дефекти на наши далноводи, ЕЕ постројки, а се работеше и на оспособување на системот за управување со пумпи во галеријата на браната „Маврово“.

Покрај ремонтните активности, се извршија и голем број технички контроли и проверки на останатата хидромеханичка и машинска опрема. Машинската служба одлично ја заврши работата околу санацијата на комбинираното лежиште од агрегатот А во ХЕЦ „Врбен“, поради тоа што веќе беше истрошен. По извршената демонтажа на лежиштето на агрегат А и испитувањата што следеа поврзани со постапката, се воочи дека највидливи се оштетувањата на аксијалниот дел. Колегите утврдија дека поголемиот дел од 16-те сегменти каде што беа видливи оштетувањата, беа неупотребливи за понатамошна работа и се изврши замена на лежиштето.

Изминатиот период, и во делот на градежната служба, беа реализирани неколку инвестициски активности: комплетно се завршени ремонтно-санацииските работи на доводните канали и тунели од доводот на Горна Радика. Се работи за систем на зафатни градби и доводни канали, тунели и сифони во вкупна должина од 27 км. Со редовните ремонтни работи од страна на нашата оператива, вршени се санации во повеќе наврати, но поради значителни оштетувања, се појавила потреба за целосна замена на делниците од постојниот канал со нов армирано-бетонски канал. Во рамките на проектот за ревитализација на ГХЕ во периодот 2012-2013 година се изведоа градежни работи на споменатата локација. Паралелно со изведбата на новиот цевковод, стариот бетонски канал се замени со нов армиран бетонски канал, на 11 најкритични делници. Од изведбата на овие градежни работи поминаа 10 години, но поради старост на каналот, што подразбира повеќе од 65 години од изградбата, како и поради движење на возила по патот над каналот, дојде до повторно оштетување на повеќе делници. Санацијата на оштетените делници од каналот, се изврши според техничкото решение за реконструкција и санација на Речки Канал од 2013 година. Со техничкото решение прво се постави тампонски материјал околу цевката, за да не се наруши стабилноста на новиот цевковод, потоа се урна постојниот бетонски канал, па, по преземените плански активности на терен, се изведе нов армиран бетонски канал. Со оваа санација се реши еден навистина крупен проблем, се спречи потенцијалната можност за нарушување на стабилноста на овој објект.

Колегите од градежната служба извршија санација и на сифонот на Хаџина Река, кој е дел од хидросистемот „Маврово“, поточно од доводот Горна Радика. Антикорозивната заштита на овој сифон не е обновена повеќе од 25 години, така што крајно време беше да се обнови. Лошата состојба на сифонот е потврдена и со извршените мерења на заштитниот слој на бојата на сифонот. За ваквата состојба најмногу влијаат лошите атмосферски услови, имајќи ја предвид местоположбата на самиот сифон и на теренот. Техничките мерки и услови за заштита на челичните конструкции од корозија се пропишани со правилник и самата постапка на АК заштитата на сифонот се одвиваше во неколку фази.

Со извршените градежно-санацииски работи на доводните органи овозможено е непречено зафаќање и транспорт на вода до акумулацијата и до електраните.

Со горенаведените активности во ХЕС „Маврово“ се овозможи сигурност, стабилност и континуитет на работата на електраната и непречено производството на електрична енергија.

НОВА ВОДОСТОПАНСКА ДОЗВОЛА ЗА ХЕЦ „КОЗЈАК“

Министерството за животна средина и просторно планирање ја продолжи водостопанската дозвола на хидроцентралата „Козјак“, со важност до 2034 година. Дозволата прецизно го регулира користењето на водите од акумулацијата „Козјак“ на реката Треска за производство на електрична енергија за хидроцентралата „Козјак“, лоцирана во подрачјето на речниот слив на реката Вардар.

Станува збор за важен документ за хидросистемот „Треска“ за непречено функционирање на хидроелектраната „Козјак“.

ИНВЕСТИЦИСКИТЕ АКТИВНОСТИ ВО ХЕС „ЦРН ДРИМ“ СЕ РЕАЛИЗИРААТ СПОРЕД ПРЕДВИДЕНАТА ДИНАМИКА

Хидроелектраните „Шпилје“ и „Глобочица“ претставуваат значаен извор на електрична енергија во македонскиот електроенергетски систем. Како дел од хидросистемот „Црн Дрим“, заедно двете електрани учествуваат со повеќе од 40 отсто во вкупното производство на хидроенергија во ЕЕС на државата. Досегашното работно искуство и оперативните работни режими на ХЕ „Глобочица“ и ХЕ „Шпилје“ покажуваат дека тие се со највисок просечен годишен доток на вода во однос на инсталираниот проток во споредба со останатите хидроелектрани во државата. Тоа потврдува дека остваруваат голем број работни часови во годината.

Во согласност со предвидените планови за тековно и за инвестициско одржување на опремата, сè со цел зголемување на стабилноста и расположливоста на постројките и опремата, а во функција на непречено и сигурно производство на електрична енергија, во електраните на ХЕС „Црн Дрим“, изминатиот период се реализираа неколку инвестициски активности. Дел од активностите се завршени, а дел сè уште траат.

Изминатиот период во хидроелектраната „Шпилје“, кај Дебар, успешно е реализиран капиталниот ремонт на генератор 3, во рамки на редовното одржување на електромашинската опрема. Демонтажата и монтажата на генераторот ја извршија екипи на ХЕС „Црн Дрим“, колеги од електраната „Шпилје“, додека предвидените работи за сервисирање на генераторот ги реализираа екипи на АТБ Север МАК – Скопје. Со овој многу значаен зафат се отстранија причините за зголемените вибрации на статорското магнетно јадро, се заменија изолационите подлошки кои беа истрошени, помеѓу половинките од статорот.

Од останатите инвестициски активности, завршени се соодветните пропишани испитувања, утврдени со правилниците во функција на Законот за техничка инспекција, и тоа врз генераторите, трансформаторите, постројките и останатата опре-

ма. Претстои уште една значајна инвестициска активност за хидроелектраната „Шпилје“, сервисирање на агрегат 2 којшто има зголемени вибрации на статорското магнетно јадро. Ако има услови, согласно со состојбата со водите и плановите за производство, сервисот на генератор 2 планирано е да почне крајот на септември и да трае до крајот на ноември.

Предвидените планови за тековно и за инвестициско одржување на опремата се завршени и во хидроелектраната „Глобочица“. Изминатиот период заврши редовната контрола и проверка на генераторите и придружните системи со соодветната опрема: системот за турбинска регулација, системот за возбуда, блок -трансформаторите, и други пропишани испитувања утврдени со правилниците во функција на Законот за техничка инспекција. Паралелно со овие активности, во јуни, извршена е замена на погонскиот механизам од прекинувачот во поле на генератор Б, поради скинати завртки на пружината за затворање на прекинувачот. За предвидената активност службите зедоа делумно комплетен механизам од ХЕС „Маврово“ и од двата механизми комплетираа еден целосен механизам, што потоа е монтиран. По извршените мерења на прекинувачот тој е ставен во функција, со што беше овозможена непречена работа на генератор Б. Исто така, се реализираа редовните ревизиски испитувања на разводните постројки во двете хидроелектрани „Шпилје“ и „Глобочица“. Со замената на кавитираните цевки од бајпасите на преттурбинските затвораачи, завршија најголемиот дел од планираните активности во хидроелектраната „Глобочица“.

Завршените активности ќе придонесат за квалитетно и непрекинато напојување на примарната опрема и постројките во електраните на ХЕС „Црн Дрим“, намалување на бројот на дефекти и нивното времетраење, обезбедување стабилна и сигурна работа на системите за возбуда и напонска регулација, а со тоа и поголема спремност на агрегатите.

ЗАВРШЕНИ НЕКОЛУК ТЕХНИЧКИ ЗАФАТИ ВО ХЕЦ „ТИКВЕШ“

Работата на подружницата ХЕЦ „Тиквеш“ се одвива без поголеми проблеми и без застои. Производството на електрична енергија и одржувањето на електромашинската опрема е редовно и успешно. Во подружницата редовно се реализираат активности според годишниот план за јавни набавки и годишната инвестициска програма, но само за материјали или услуги кои се неопходни за нормално извршување на секојдневните работни задачи.

Службите во ХЕ „Тиквеш“ и оваа година продолжија со неколку технички зафати поврзани со редовното одржување на најважните делови од опремата: генератори, енергетски трансформатори, мерни трансформатори, а се изврши и редовна годишна ревизија на четирите агрегати во согласност со електроенергетскиот биланс за 2024 година.

Што се однесува до предвидените инвестициски активности, заврши демонтажата на старите потопни пумпи, што служат за исфрлање на дренажните води од инјекционата галерија на браната на ХЕЦ „Тиквеш“. Постоечките пумпи што беа нефункционални се заменети со нови потопни пумпи, а се поставија и нови ормари за автоматско управување.

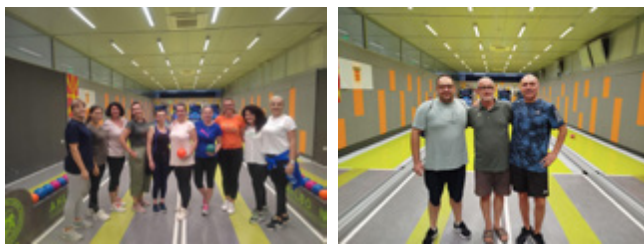
Во акумулацијата има потенцијал за производство, а ќе се вложат максимални напори да се задоволат целосно потребите за електрична енергија на нашите потрошувачи во наредниот период и да се оствари годишниот план.

СИНДИКАЛНИ ИГРИ ПО ПОВОД ДЕНОТ НА РУДАРИТЕ

Синдикатот на РЕК „Битола“ традиционално, по повод Денот на рударите, ги организираше Спортските работнички игри. Вработени во комбинатот се натпреваруваа во три дисциплини во машка и две дисциплини во женска конкуренција. Најуспешните ќе бидат наградени, а Синдикатот најавува дека ќе додели награди и на десетина работници кои од минатиот до овој 28 август се истакнале со својата вредна работа во комбинатот.

Натпреварите во куглање се одржаа во кугланата на спортската сала „Боро Чурлевски“. Кај жените најуспешна беше Наташа Велјановска, на второто место се пласира Даниела Јанкуловска, а трета заврши Даниела Петковска.

Во машка конкуренција, најмногу кегли собори и го освои првото место Сотир Гулески, второто место му припадна на Борче Бејковски, а на третата позиција е Димче Петковски.

Најпрецизно, во таблата за пикадо, бодеше Снежана Талевска, второто место го освои Елена Банаковска, а на третото место заврши Снежана Дојчиновска.

Турнирот во беџот повторно беше една од дисциплините што привлече најголемо внимание меѓу учесниците на Спортските работнички игри. На брегот на Преспанското Езеро, во битолското феријално одморалиште во Претор, 19 пара се надмудруваа во оваа традиционална битолска игра со карти, а многубројната публика уживаше во нивните мајстории. На крајот, за најдобар пар беа прогласени Тони Ристевски и Тони Димовски. Второто место го освоија Васко Дисковски и Илија Дисковски, а на третото место се пласираа Оливер Митревски и Ѓорѓи Ѓорѓиевски.

Натпреварите од турнирот во мал фудбал се играа на ракометното игралиште во Битола, а првото место го освоија вработените од екипата „Недопирливи“ кои во финалниот натпревар ги совладаа колегите од екипата „Брод“. На третото место се пласира екипата „Електроодржување“.

Спортските игри од овој вид се организираат, пред сè за релаксирање и спортување, со што на дел од вработените им се овозможува одмор од секојдневните обврски.

ПРОДОЛЖЕНИ СТИПЕНДИИТЕ НА СТУДЕНТКИТЕ ОД ФАКУЛТЕТОТ ЗА ЕЛЕКТРОТЕХНИКА И ИНФОРМАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИИ (ФЕИТ)

АД ЕСМ го продолжи стипендирањето на двете студентки од различни години на високото образование, од Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје. Услов за продолжување на стипендиите е студентите доследно да ги исполнат утврдените критериуми пропишани во договорите за стипендирање.

Почнувајќи од 2012 година, АД ЕСМ секоја година распишува конкурс за стипендирање на 25 нови студенти од државните универзитети, со годишна стипендија од 80 илјади денари. Со стипендирањето, АД ЕСМ како општествено-одговорна компанија, помага во продуцирање кадар што е особено актуелен на пазарот на трудот. Вложуваме во млади луѓе посебно од областа на електротехниката, машинството и информациските технологии коишто се барани во стопанството и на коишто во иднина уште повеќе ќе почиваат индустријата и целата економија.

Работна посета во Бранде - Данска

ТИМ ОД ВРАБОТЕНИ ВО ЕСМ СЕ СТЕКНА СО СПЕЦИЈАЛНА ОБУКА ЗА ИЗВРШУВАЊЕ НА ОСНОВНИ ТЕХНИЧКИ АКТИВНОСТИ ВО ВЕТЕРНИ ТУРБИНИ

Стручни лица од АД ЕСМ, тројца наши колеги, Гоце Џамбазовски, Ѓоко Ташев и Трајче Тефов, беа во работна посета на тренинг-центарот на „Siemens-Gamesa Renewable Energy“ во Бранде, Данска, каде што поминаа дел од специјалните обуки за ветерни турбини во организација на SGRE. Целта на обуките беше стручно оспособување на вработените за основните технички активности во ветерните турбини соодветно со светските стандарди на GWO (Global Wind Organisation).

На оваа обука нашите колеги се стекнаа со основните технички знаења за системите на ветерните турбини: електрични, механички и хидраулични системи. Овие познавања се неопходни за да им се овозможи на нашите вработени да се запознаат со основните услови за увид и надзор при работата на сервисните тимови на „Siemens-Gamesa Renewable Energy“, како и да им се овозможат понатамошни технички надградби и подетално запознавање со различните системи на ветерните турбини.

- Обуката беше овозможена од производителот на опремата „Siemens-Gamesa Renewable Energy“ и таа е во согласност со постоечкиот договор со SGRE за одржување на ветерните турбини „SWPS 300 W“. Тренинг-центарот е сместен во Бранде, мало гратче во централна Данска, каде што се изработени првите комерцијални ветерни турбини. А, оттука потекнуваат и пионерите во инженерството на ветерната индустрија за производство на ветерни турбини. Тренинг-центарот е составен дел од голем комплекс на „Siemens-Gamesa Renewable Energy“ каде работат неколку илјади вработени, а којшто се состои од повеќе оддели: проектирање, развој, сервис, комерција, тренинг, итн. Низ одделот за тренинг секојдневно поминуваат голем број вработени од ветерната индустрија од целиот свет, кои се обучуваат и ги усовршуваат своите способности за работа во ветер-

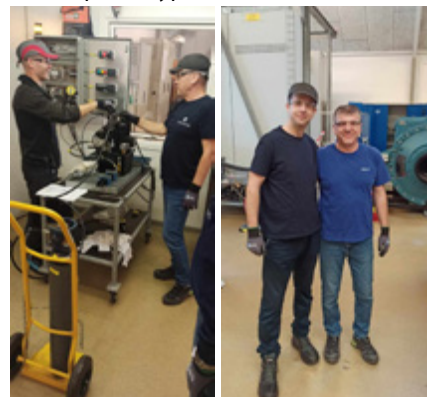

ни турбини. За да може да се присуствува на овој тип обука мора најпрво да се поседуваат основните обуки за безбедност при работа на висина и тоа: лична безбедност, безбедност на колегите со коишто работите, безбедно извршување на работите на висина, користење на безбедносната опрема за заштита од паѓање, безбедна итна евакуација како и безбедно спасување при работа на височини, укажување прва помош и противпожарна заштита, - ни раскажаа тројцата наши колеги.

Тимот на АД ЕСМ присуствуваше на техничка обука за неколку различни системи на ветерната турбина, а обуката беше составена од 9 различни модули: SE-P-50410 GWO BTT Mechanical Training; SE-P-50420 GWO BTT Electrical Training; SE-P-50430 GWO BTT Hydraulic Training; SE-P-50575 SGTT - Cable Training; E-P-50565 SGTT - LOTO Awareness Training; SE-P-50535 SGTT - Bolt Tightening Training; SE-P-50555 SGTT - Hand Tool Training; SE-P-06697 Generic Crane User Course; SE-P-50525 SGTT - Documentation Training.

- Секој тренинг-модул има свои сопствени ризици и опасности со кои се соочува техничкиот персонал кој работи во определениот систем на ветерната турбина. Откако ќе заврши запознавањето со најголемите опасности, како и мерките и опремата што се користат за да се сведат на минимум потенцијалните пречки, модулите од обуката започнуваат со теоретско запознавање на системите во специјални училници. По теоретскиот дел од обуката се врши тестирање на слушателите за теоретскиот дел, а откако ќе се положи теоретскиот дел се продолжува со практичниот дел од обуката што се прави во целосно функционални макети на ветерни турбини и во посебно подготвени хали со опрема од ветерни турбини. Во непосредна близина на тренинг-центарот се наоѓаше и центарот за развој од чии хангари се насираше новиот прототип на ветерна турбина што го развива SGRE и навистина изгледа импресивно. Распонот на перките на новата турбина треба да биде околу 270 метри, столбот ќе биде околу 180 метри висина, а нејзината моќност ќе достигнува и повеќе од 20 MW. Штом се заврши, тестира и испита оваа циновска турбина ќе биде најголемата ветерна турбина што ќе започне да се нуди на пазарот на ветерни турбини, - ни објаснија нашите колеги кои успешно ја поминаа обуката.

Во меѓувреме уште еден тим од вработени од АД ЕСМ ги помина основните безбедносни обуки на SGRE за ветерни турбини во центарот за обука на SGRE во Будимпешта, Унгарија. Целта на обуката беше воведување во безбедносните процедури и мерки за пристапување во ветерни турбини соодветно со светските стандарди на GWO (Global Wind Organisation). На оваа обука нашите колеги се стекнаа со основните знаења за безбедност и заштита при работа во ветерни турбини: работа на висина, подигнување и спуштање товар, укажување прва помош и противпожарна заштита и спасување во специфични услови за работа. Овие познавања се неопходен предуслов за влез на овластени лица во ветерна турбина и тие овозможат услови за понатамошни технички надградби и подетално запознавање со различните системи на ветерните турбини.

РЕСЕРТИФИЦИРАН СТАНДАРДОТ ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ ПРИ РАБОТА ИСО 2018 : 45001

Со примената на ИСО стандардот 45001 : 2018 нашата компанија ги презема сите мерки за идентификување на аспектите што се однесуваат на безбедноста и здравјето при работа и преземање на потребните превентивни мерки, како и сите активности што се во согласност со прописите и законите во областа.

Изминатиот период се изврши годишна екстерна проверка за примена на стандардот за безбедност и здравје при работа ИСО 45001 : 2018 во АД ЕСМ, од страна на овластени лица – проверувачи, од компанијата „СГС Белград“ од Р. Србија. Проверката е извршена со цел да се утврди нивото на усогласеност на системот и неговата способност да ги исполни барањата на законите, пропи-

сите и договорите, како и да се потврди ефективност на Друштвото дека може да ги оствари поставените цели и да ги идентификува областите за потенцијално подобрување.

Од страна на проверувачите не се констатирани т.н. барања за корективни мерки во однос на примената на стандардот, дадени се само препораки со цел постојано подобрување на безбедноста при работа.

АД ЕСМ во целост ги исполнува барањата на стандардот ИСО 45001 : 2018. Им благодариме на вработените за професионалниот однос, колегијалноста и посветениот пристап кон оваа работна активност во изминатиот период.

Засадени 15.000 багремови садници АКЦИЈА ЗА ПОШУМУВАЊЕ ВО ОКОЛИНАТА НА РЕК „БИТОЛА“

АД ЕСМ ја започна акцијата на засадување на 15.000 багремови садници во рудникот „Суводол“ на локации на кои се експлоатирал јаглен пред повеќе години.

Оваа акција за пошумување е само дел од активностите што ги презема АД ЕСМ како општествено-одговорна компанија за да влијае позитивно врз животната средина. Нашата цел и обврска е рекултивација на земјиштето на кое е веќе завршено ископувањето на јаглен, преку засадување дрвја и создавање заштитен зелен појас да обезбедиме што повеќе природни услови за прочистување на воздухот околу нашиот производствен капацитет.

ПОБЕЗБЕДНА СРЕДИНА ЗА СИТЕ ВРАБОТЕНИ ВО РЕК „БИТОЛА“

РЕК „Битола“ во соработка со организацијата „Daisy Family Rescue“ започна акција за стерилизација и кастрација на улични кучиња во кругот на комбинатот. Волонтери од организацијата, заедно со стручни лица од ветеринарната амбуланта „Зебра Ветерина“ од Демир Хисар, заловија десетина бездомни кучиња во рудникот Брод – Гнеотино и околу објектот на термоелектраните на РЕК „Битола“. Акцијата ќе биде реализирана во неколку наврати, заради површината и бројот на бездомни кучиња во кругот на комбинатот.

Овој хуман пристап има цел да го намали бројот на бездомни кучиња преку спречување на непотребните легла односно размножување и прогресивно зголемување на нивниот број, со што ќе се придонесе за побезбедна средина за сите вработени во РЕК „Битола“ и би се спречиле понатамошни несакани ситуации.

Организацијата „Daisy Family Rescue“ е формирана во 2016 година, а во октомври 2023 година ја започна кампањата за бесплатна стерилизација и кастрација на кучиња, од која е дел и РЕК „Битола“.

АД ЕСМ ДОБИТНИК НА „ОСКАР НА ХУМАНОСТА“

АД „Електрани на Северна Македонија“ како општествено-одговорна компанија се закити со уште една прекрасна награда – „Оскар на хуманоста“, доделена од Црвениот крст и Црвената полумесечина. Нашата компанија, годинава е една од петте добитници на ова значајно признание, коешто го доделува Црвениот крст и Црвената полумесечина, во име на благодарност за континуитетот во соработката со компании и поединци.

Иако нашата основна работа е јагленот, мазутот, како и сонцето и ветерот, задоволство и привилегија е да се види како се користи електричната енергија за доброто на сите во заедницата. Црвениот крст го доделува „Оскарот на хуманоста“ на компании, институции и партнери коишто дале најголема и најзначајна поддршка во 2023 година за реализација на нивните активности за ублажување на страдањата на лицата во ризик.

ПРОДОЛЖУВА ДОЛГОГОДИШНАТА СОРАБОТКА СО ТЕХНИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО БИТОЛА

Неодамна, на Техничкиот факултет во Битола се одржа Саем за вработување, практиканство и стипендирање каде што учествуваа и нашата подружница РЕК „Битола“. Саемот е мост што ги поврзува компаниите со студентите – идни инженери.

Техничкиот факултет е долгогодишен соработник на АД ЕСМ во многубројни проекти. Секоја година нашата компанија доделува по пет нови стипендии на студенти од прва година на Техничкиот факултет во Битола.

АД ЕСМ ГО ПОДДРЖА ОДБЕЛЕЖУВАЊЕТО НА ДЕНОТ НА АКЦИЈАШИТЕ

АД ЕСМ преку својата синдикална подружница ХЕС „Маврово“ – Гостивар го поддржа одбележувањето на Денот на акцијашите. Вработените во ХЕС „Маврово“, заедно со припадниците на здружението на акцијаши, учествуваа во уредување на локацијата на спомен-плочата подигната во месноста Торбешки мост во чест на загинатите градители на хидросистемот „Маврово“.

Програмата на активности на Здружението „Акцијаш“ од Гостивар секоја година традиционално е поддржана од АД ЕСМ, подружница ХЕС „Маврово“, во знак на благодарност на некогашните младински работнички бригади, кои со нивното волонтерско учество во работни акции изградиле многу капитални објекти ширум државата. Мавровскиот хидросистем е еден од најголемите и најзначајните објекти изградени од овие младински работнички бригади.

енергија

И ОВАА ГОДИНА ИНВЕСТИЦИСКИТЕ АКТИВНОСТИ ВО ПОДРУЖНИЦИТЕ СЕ ОДВИВАА СПОРЕД ПЛАНИРАНАТА ДИНАМИКА! ОВА ЛЕТО ЖЕГАТА ГИ НАДМИНА ГРАНИЦИТЕ НА ЧОВЕЧКАТА ИЗДРЖЛИВОСТ, НО НИТУ ПЕКОЛНИТЕ ТЕМПЕРАТУРИ НЕ ГО ЗАПРЕА ПРОИЗВОДСТВОТО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА! БЛАГОДАРНОСТ ДО КОЛЕГИТЕ ЗА ТРУДОТ И ПОСВЕТЕНОСТА!

НАША ФОТОПРИКАЗНА